

Evaluatie

"Mee® doen met Minima"

2015-2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Uitgangspunten beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland	4
3. Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning	4
4. Vermindering armoedeval en werken moet lonen	5
5. Beperkt doelgroepenbeleid	5
5.1 Kinderen	5
5.2 Chronisch zieken en gehandicapten	7
5.2.1 Collectieve ziektekostenverzekering	7
5.2.2 Vergoeding eigen risico	8
6. Het Participatiefonds	9
7. Fashioncheques	10
8. Cijferoverzicht 2015 en 2016.....	10
9. Inzet maatschappelijke organisaties bij bestrijding armoede.....	11
9.1. Humanitas	11
9.2. Stichting Urgente Noden (SUN)	12
9.3 Stichting Leergeld	12
9.4. Jeugdsportfonds	13
9.5. Noord Groningse Uitdaging	13
9.6. Voedselbank	13
9.7. Stichting Eigen kracht	14
9.8. Jeugdcultuurfonds.....	14
9.9. Stichting Present Noord Groningen.....	15
10. Onderzoek Rekenkamercommissie Winsum: "Armoede in gemeente Winsum"	15
11. Advies cliëntenraad oktober 2016.....	17
12. Conclusie	20

1. Inleiding

In het voorjaar van 2014 hebben de vier raden van de gemeenten Bedum, de Marne, Winsum en Eemsum ingestemd met de beleidsnota "Minimabeleid 't Hoogeland". Op grond van deze beleidsnota hebben de colleges vervolgens invulling gegeven aan het minimabeleid middels de nota "Meer doen met Minima". Er zijn nu bijna drie jaren verstreken en het is tijd voor een evaluatie. Hoe heeft het beleid de afgelopen jaren in de praktijk gewerkt? Heeft het bijgedragen aan de bestrijding van de armoede in onze gemeenten? Zijn de uitgangspunten van het beleid nog bruikbaar? Hierbij maken we ook gebruik van de uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamercommissie wat is uitgevoerd in 2016 voor de gemeenteraad in Winsum: "Armoede in Winsum". Het onderzoek is uitgevoerd voor de gemeenten Winsum maar het betreft het beleid van de vier gemeenten BMW. De conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamercommissie nemen we in deze evaluatie mee.

2. Uitgangspunten beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland

De beleidsnota Minimabeleid 't Hoogeland van september 2013 geeft de kaders weer die als uitgangspunt hebben gediend voor de uitvoeringsnota uit 2014: "Meer doen met Minima". In de beleidsnota is uitgegaan van een vijftal uitgangspunten:

- Armoedebestrijding is niet het monopolie van de gemeente
- Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning
- Vermindering armoedeval¹ en werken moet lonen
- Beperkt doelgroepenbeleid

Daarnaast geldt een brede toegankelijkheid tot schulddienstverlening met een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Dit is verder uitgewerkt in het beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening.

Het beleid van de gemeenten is erop gericht om burgers zo zelfstandig mogelijk mee te laten doen en hun eigen verantwoordelijkheid te laten nemen. Voor burgers die niet geheel zelfstandig mee kunnen doen, kan ons minimabeleid ondersteuning bieden. Dit beleid richt zich op twee hoofddoelen. Ten eerste het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid. En ten tweede inkomensondersteuning bij voorkeur in de vorm van maatwerk aan diegenen die het financieel niet redden. De uitgangspunten en doelen zijn nog steeds goed bruikbaar.

3. Individueel maatwerk bij tijdelijke inkomensondersteuning

Door de invoering van de Participatie wet op 1 januari 2015 is de mogelijkheid tot categoriale inkomensondersteuning vervallen, behalve voor de volgende categorieën: kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. In de wet is opgenomen dat er meer individueel maatwerk dient plaats te vinden. Hier is met de nota "Meer doen Met

---

¹ Armoedeval is het verschijnsel dat mensen met een minimumuitkering (= armoede) er bij het aanvaarden van werk financieel niet op vooruitgaan (= in de val zitten) doordat van een bruto inkomensverhoging netto weinig overblijft door hogere belastingen, het wegvallen van subsidies en hogere eigen bijdragen. Verondersteld werd dat dit remmend werkt op de bereidheid om een baan te gaan zoeken en accepteren. Uit onderzoek blijkt dat deze veronderstelling niet klopt. Toch blijft het wenselijk dat aanvaarding van werk vanuit een uitkering ook financieel wordt beloond. (bron: <https://www.socialevraagstukken.nl/het-fantoom-van-het-armoedebelid-de-armoedeval/>)

Minima" uit 2014 invulling aan geven. Daarnaast is in deze nota de uniformering van de regelingen voor minima van de vier gemeenten BMW vastgelegd. In de vier verschillende gemeenten werden nog verschillende categoriale regelingen uitgevoerd. Eemshaven had bijvoorbeeld nog het Sport Mee budget en het Ziek zijn budget. Bedum had nog een Minima-stimuleringsfonds. Deze regelingen zijn in 2015 nog wel aan klanten toegekend maar in 2016 zijn deze regelingen geheel vervallen.

4. Vermindering armoedeval en werken moet lonen

Een ander uitgangspunt in het armoedebelief is dat de armoedeval moet worden vermindert en dat participatie moet lonen. Verondersteld werd dat de armoedeval remmend werkt op de bereidheid van inwoners om een baan te gaan zoeken en accepteren. Uit onderzoek blijkt dat deze veronderstelling niet klopt. Toch blijft het wenselijk dat aanvaarding van werk vanuit een uitkering ook financieel wordt beloond.²

Om inwoners te belonen die actief op zoek zijn naar een baan, zijn de representatiekosten ingevoerd. Voor een bedrag van € 150 kan een vergoeding worden ontvangen voor kleding, kapper of persoonlijke hygiëne. In 2015 hebben 33 mensen hier gebruik van gemaakt. Van deze groep hebben 28 mensen een baan gevonden. Dit is een bijzonder mooi resultaat, te weten 85%. In 2016 hebben aanzienlijk minder mensen gebruik gemaakt van deze regeling, namelijk 14 personen. Hiervan hebben 9 mensen een baan gevonden. Dit betreft 64%. Om het gebruik van deze regeling te vergroten zou de regeling ruimer kunnen worden uitgelegd door alle kosten die op enige wijze gerelateerd kunnen worden aan sollicitatiekosten middels deze regeling te vergoeden. Ook make-up, een tas of schoenen zouden ook onder deze regeling geschaard kunnen worden. Reiskosten kunnen op een andere manier gecompenseerd worden, deze vallen niet onder de representatiekosten.

5. Beperkt doelgroepenbeleid

In de beleidsnota "Minimabeleid 't Hoogeland" zijn twee doelgroepen benoemd die extra aandacht vragen, te weten kinderen en chronisch zieken en gehandicapten.

5.1 Kinderen

Voor kinderen zijn de gemeenten BMW in 2013 al gestart met een extra maatregel in de vorm van een kledingpas (later is dit de fashioncheque geworden). Met een bedrag van € 100 per kind kon middels een digitaal pasje kleding en schoenen bij diverse winkels in de regio worden gekocht. Niet alleen de kinderen met ouders met een uitkering mochten hier gebruik van maken, ook de kinderen met ouders met een inkomen tot 120% hebben deze pas ontvangen. In totaal hebben 200 kinderen in 2013 van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Daarnaast zijn in 2015 en 2016 diverse regelingen op grond van het nieuwe beleid, specifiek voor kinderen, ingezet:

---

² bron: <https://www.socialevraagstukken.nl/het-fantoom-van-het-armoedebelief-de-armoedeval/>, geraadpleegd op 22 augustus 2017

- Het startpakket voortgezet beroepsonderwijs (1^e kind € 750
2^e en volgende kinderen € 500 voor bijvoorbeeld computer, printer of fiets)
- De vergoeding voor een kinderfeestje (€ 50 per kind).
- Tevens was ook het Participatiefonds (€ 200) beschikbaar voor kinderen (ook voor volwassenen).

Van het startpakket voortgezet beroepsonderwijs is in de afgelopen jaren maar erg weinig gebruik gemaakt. In 2015 betroffen dit 41 kinderen, in 2016 maakten 64 kinderen van deze voorziening gebruik³.

In aanvulling op het gemeentelijk beleid bestaat de mogelijkheid voor kinderen om schoolkosten vergoed te krijgen via de Stichting Leergeld. De vier gemeenten hebben subsidie verleend aan deze stichting. Daarover hieronder meer.

Een nieuw onderdeel in de regelingen voor kinderen is de vergoeding van het Kinderfeestje voor kinderen van 1 tot 18 jaar. In 2015 konden klanten op declaratiebasis een vergoeding van € 50 ontvangen. Hier hebben 120 kinderen gebruik van gemaakt. In 2016 is ertoe over gegaan om in de maand waarin het kind jarig is de vergoeding automatisch over te maken. Dit heeft tot een stijging van het aantal vergoedingen geleid. In 2016 hebben 205 kinderen een vergoeding voor een kinderfeestje ontvangen. Daarnaast doneert de Stichting Jarige maandelijks gemiddeld 4 pakketten aan de Voedselbank voor kinderen tussen de 4 en 12 jaar. Per jaar gaat het om ongeveer 60 pakketten ter waarde van € 35 per pakket. Dit was bij de gemeenten niet bekend. De BMW-gemeenten verstrekken geen subsidie aan de Stichting Jarige Job, maar de voedselbank heeft een samenwerking met deze stichting en doordat wij als gemeente de voedselbank subsidiëren hebben de kinderen uit onze gemeente ook recht op de pakketten van deze Stichting. Vermoedelijk zit er overlap in de verstrekking van de Voedselbank en de vergoeding voor een kinderfeestje van de gemeente. Dit zullen we naast elkaar laten bestaan, omdat de Stichting Jarige Job alleen doneert aan de kinderen uit de allerarmste gezinnen.

Het Participatiefonds kon aanvankelijk worden aangewend voor diverse activiteiten, waaronder sportverenigingen. De sportmiddelen en kleding konden worden vergoed via het Jeugdsportfonds. In de loop van 2015 zijn nadere afspraken gemaakt met het Jeugdsportfonds en zijn alle kosten met betrekking tot het sporten, dus ook de contributie van de sportvereniging voor kinderen van 4 tot 18 jaar overgeheveld naar het Jeugdsportfonds. Hierdoor ontstond voor kinderen meer ruimte in het Participatiefonds voor andere activiteiten, zoals bioscoopbezoek. Daarnaast hebben de gemeenten zich aangesloten bij de Stichting Leergeld. Door deze organisatie te subsidiëren hebben kinderen van ouders met een minimuminkomen de mogelijkheid om vergoedingen te ontvangen voor bijvoorbeeld een schooltas, laptop of fiets. Doordat de gemeente zelf het startpakket voortgezet beroepsonderwijs behouden heeft, kunnen de kinderen de middelen van de gemeente bijvoorbeeld gebruiken voor de computer en printer en de fiets via Leergeld aanvragen. In de nota Mee Doen! wordt aangegeven hoe we de

---

³ Uit gegevens van CBS Statline over 2014 komt naar voren dat er 1200 kinderen tussen de 12 en 23 jaar uit de BMW-gemeenten in een huishouden wonen met een inkomen onder de 120%. Maar een klein gedeelte van deze groep maakt momenteel dus gebruik van het startpakket. Bron: CBS Statline, geraadpleegd op 22 augustus 2017.

komende jaren willen zorgen dat kinderen op een eenvoudige manier gebruik kunnen maken van al deze regelingen en hiervoor maar op 1 punt een aanvraag in hoeven te dienen.

Tot slot is in de beleidsnota 't Hoogeland van 2013 opgenomen dat de digitale jeugdraad zou worden ingeschakeld om te peilen waar jongeren behoefte aan hebben. Dit is niet ingezet.

5.2 Chronisch zieken en gehandicapten

Voor de doelgroep Chronisch zieken en gehandicapten is een tweetal voorzieningen opgenomen in het beleid: de Collectieve Ziektekostenverzekering (CZV) en de Compensatie Eigen Risico (CER).

5.2.1 Collectieve ziektekostenverzekering

Sinds een aantal jaren hebben de gemeenten BMWÉ een collectieve ziektekostenverzekering voor hun inwoners. Sinds 2015 is dit voor de vier gemeenten op eenduidige wijze geregeld in de vorm van het Garant Verzorgd pakket. Hieronder vallen drie verschillende pakketten met bijbehorende premie, te weten Garant Verzorgd 1, Garant Verzorgd 2 en Garant Verzorgd 3. Daarnaast kan nog gekozen worden uit drie verschillende tandartsverzekeringen. Het Garant Verzorgd pakket biedt veel voordelen. Een deel van de premie wordt door de gemeente vergoed. Daarnaast heeft het Garant Verzorgd 3 pakket een uitgebreid en uniek verstrekkingspakket. Vooral voor inwoners met bovengemiddelde zorgkosten is het financieel gunstig om gebruik te maken van de collectieve ziektekostenverzekering. Bijna alle eigen bijdragen worden door de verzekering gedekt en daarnaast is het vergoedingspakket behoorlijk uitgebreid. De eigen bijdrage voor WMO maatwerkvoorzieningen is tot een bedrag van € 400 per jaar meeverzekerd. Het bedrag wordt per 2018 wel aangepast, conform de wettelijke aanpassing van de eigen bijdragen. De vergoeding is volledig dekkend voor de doelgroep.⁴ Tot slot is de Garant Verzorgd verzekering heel gunstig voor gezinnen met kinderen die kosten maken voor orthodontie. Deze kosten worden bijna geheel vergoed door de verzekering. De voorwaarde hiervoor is dat mensen minimaal 1 jaar verzekerd moeten zijn in Garantverzorgd 3.

Bij de invoering van de nota Mee® doen met minima zijn de vergoedingen van eigen bijdragen voor ziektekosten geschrapt. Dit houdt in dat hier geen bijzondere bijstand meer voor kan worden aangevraagd. De achterliggende gedachte was dat deze vergoedingen niet meer via de bijzondere bijstand hoeven te worden vergoed, aangezien dit nu onder de collectieve ziektekostenverzekering valt. In de praktijk pakt dit echter niet zo uit, omdat het aantal mensen dat gebruik maakt van de collectieve ziektekostenverzekering erg laag is.

Op zowel 1 januari 2016 als 1 april 2017 is gepeild hoeveel mensen gebruik maken van het Garantverzorgd pakket van Menzis. Dit verschilt erg per gemeente. In De Marne maken de minste mensen gebruik van deze voorziening. In Eemsmond wordt het meest gebruik gemaakt van de regeling. In Eemsmond zijn de inwoners meer voorgelicht over

---

⁴ Bron: BS en F, geraadpleegd op 22 augustus 2017

de pakketten die Menzis aanbiedt en is er begeleiding geweest bij het aanvragen van de collectieve ziektekostenverzekering. Dit kan het verschil in gebruik per gemeente verklaren.

Omdat het gebruik op 1 januari 2016 zeer laag lag, is er bij het werkplein de afgelopen anderhalf jaar tijdens de klantcontacten extra aandacht besteed aan de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve ziektekostenverzekering. Deze extra aandacht heeft wel geleid tot een stijging van het aantal deelnemers van de collectieve ziektekostenverzekering. Toch maakt nog maar 12% van de gehele doelgroep uit de BMW-gemeenten met een inkomen onder de 120% gebruik van het Garantverzorgdpakket van Menzis. Daarnaast valt op dat er in totaal erg weinig mensen gebruik maken van pakket 3. Over de vier gemeenten gaat dit om 269 deelnemers. In relatie tot het aantal mensen wat gebruik heeft gemaakt van de Compensatie Eigen Risico (CER), te weten 669 aanvragen tot en met 21 augustus 2017, is dit laag⁵. Een oorzaak van met name het lage gebruik van GV3 kan liggen in de hoogte van de premie. De hoge premie weegt echter wel op tegen de hoogte van de vergoedingen indien veel ziektekosten worden gemaakt. Op individueel niveau zou dit moeten worden voorgerekend, waardoor mensen een goede keuze kunnen maken.

Aantal Deelnemers op 1 januari 2016

	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond
GV 1	63	78	41	216
GV 2	17	23	20	160
GV 3	17	43	24	201
Totaal	97	144	85	577

Aantal deelnemers op 1 april 2017

	Bedum	Winsum	De Marne	Eemsmond
GV 1	125	129	43	299
GV 2	31	27	33	182
GV 3	17	35	26	191
Geen AV	10	22	26	51
Totaal	183	213	128	723

5.2.2 Vergoeding eigen risico

Per 1 januari 2015 zijn de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatieregeling Eigen Risico (CER) verdwenen. Middels de regeling Compensatie eigen risico konden Chronisch zieken en gehandicapten jaarlijks €100 terug krijgen als het eigen risico volledig was benut. Op grond van de Wtcg kregen klanten 33% korting op hun eigen bijdragen. Daarnaast was er nog een Algemene tegemoetkoming. Dit betrof een bijdrage in de veronderstelde ziektekosten van €145 tot € 484 (2013). Het budget van deze regelingen is (met een korting) naar gemeenten overgeheveld.

⁵ Uit de verstrekte gegevens van P. Joosten van 22 augustus 2017 blijkt dat er in totaal 1027 aanvragen verstrekkingen WtCG CER geweest in 2017. 277 verstrekkingen waren echter nabetalingen over het jaar 2016 en dienen hiervan afgetrokken te worden. 81 verstrekkingen betreffen tegemoetkomingen in de aanvullende zorgverzekering en dienen ook van dit aantal afgetrokken te worden.

Aanvankelijk is in 2014 besloten door de BMW-gemeenten om inwoners met een laag inkomen ten dele te compenseren voor het betaalde eigen risico. Dit betrof een bedrag van € 99 per jaar. Een voorwaarde hiervoor was dat 3 jaar lang het volledige eigen risico was betaald. Dit bleek voor veel mensen een behoorlijke financiële achteruitgang. Voor chronische zieke of gehandicapte inwoners die voldoende financiële draagkracht hebben vormt dit geen knelpunt. Voor chronisch zieke of gehandicapte inwoners die onvoldoende financiële draagkracht hebben, bleek dit wel problemen op te leveren. Daarom is in november 2016 besloten om de vergoeding van € 99 te verhogen voor het jaar 2016 en 2017. Met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2016 wordt het eigen risico gecompenseerd voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Deze inwoners kunnen het eerste jaar een vergoeding krijgen van 50%, het tweede jaar betreft dit 75% en het derde en volgende jaren wordt het eigen risico voor 100% vergoed. Dit is een aanzienlijke verruiming van de regeling en is heel positief ontvangen door de cliëntenraad. De BMW-gemeenten hebben een beschikbaar budget van ruim 1,5 miljoen euro uitgetrokken voor deze regeling. De uitgaven zijn daarbij geraamd op ruim € 600.000 per jaar. Het voortzetten van de regeling na 2017 is afhankelijk gesteld van de financiële ruimte in het budget. De evaluatie zou eind 2017 moeten worden uitgevoerd. Inmiddels is duidelijk dat in het jaar 2016 een bedrag van €115.526,77⁶ is uitgegeven aan deze regeling en over de eerste acht maanden van 2017 zijn de uitgaven € 228.527,75. Daarnaast is in 2017 nog voor € 94.830 uitgegeven aan nabetalingen en aanvullingen op vergoedingen die in 2016 verstrekt waren. Dit houdt in dat er voldoende financiële ruimte aanwezig is om de regeling voort te zetten.

6. Het Participatiefonds

In de nota "Meer doen met minima" uit 2014 is voor het Participatiefonds een limitatieve lijst ingesteld. De aanvankelijke lijst bleek zeer beperkt te zijn in de praktijk. Om deze reden is de lijst in juli 2015 uitgebreid. In de zomer van 2016 is overleg gevoerd met de uitvoerende consulenten Bijzondere bijstand over de uitvoering van het minimabeleid. Uit deze gesprekken kwam naar voren dat de lijst niet in alle gevallen goed werkt. Soms kan er een maatwerkoplossing worden geboden maar ook regelmatig worden de vergoedingen niet verstrekt. Daarnaast zijn er diverse stichtingen en verenigingen die zich specifiek richten op kinderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Jeugdtheaterschool de Wonderboom. Deze stichting richt zich op leerlingen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs in de leeftijd van 8 tot 18 jaar. De kosten zijn aanzienlijk (€ 140 tot € 180) en kunnen niet gemakkelijk uit de bijstandsnorm worden bestreden. Een theaterschool stond niet op de limitatieve lijst. Om deze reden is de uitvoering in 2016 soepeler omgegaan met de limitatieve lijst. Mensen hebben hierdoor meer vrijheid gekregen over de vraag aan welke sociaal-culturele, educatieve of sportieve activiteiten het bedrag van € 200 per jaar wordt besteed. Dit levert meer individuele vrijheid op en vraagt minder tijd en energie in de uitvoering. Een andere aanvullende oplossing zou zijn om aansluiting te zoeken bij het Jeugdcultuurfonds. Steeds meer gemeenten sluiten zich hier bij aan. In de provincie Groningen hebben bijvoorbeeld Slochteren, Appingedam, Oldambt en Stadskanaal

---

⁶ € 121.988,20 minus de uitgaven voor de tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering. Cijfers verkregen van P. Joosten op 22 augustus 2017

aansluiting gezocht. De Rabobank Foundation heeft in al deze gemeenten een bedrag van € 2.500 gedoneerd in aanvulling op de subsidiëring van de gemeente. Onderzocht zou kunnen worden of dit ook voor de gemeenten BMW zou kunnen worden ingezet. Een ander voordeel van de inzet van het Jeugdcultuurfonds is dat de aanvragen voor kinderen die naar de muziekschool willen of theaterlessen willen, niet meer door de uitvoering van Werkplein Ability hoeven worden afgehandeld. Dit vermindert de administratieve afhandeling bij de uitvoeringsorganisatie.

7. Fashioncheques

Zoals in paragraaf 5.1 al aangegeven is, zijn de BMW gemeenten in het jaar 2013 gestart met het verstrekken van een fashioncheque aan alle kinderen in de gemeenten met ouders met een minimuminkomen. In 2014 is ervoor gekozen om deze cheque te verstrekken aan alle volwassenen met een minimuminkomen. In het jaar 2015 en 2016 hebben de vier gemeenten aan zowel de volwassenen als de kinderen een fashioncheque verstrekt. Met het verstrekken van een fashioncheque worden inwoners met een minimuminkomen in staat gesteld om nieuwe kleding te kopen. Dit kan bijdragen aan participatie in de samenleving. In 2015 en 2016 ging het om in totaal ongeveer 2.000 personen (1.500 volwassenen en 500 kinderen) die een uitkering ontvangen. Daarnaast hebben 340 mensen met een inkomen lager dan 120% van de gestelde bijstandsnorm een fashioncheque aangevraagd. Dit betroffen 270 volwassenen en 70 kinderen. De fashioncheque is in de afgelopen jaren goed ontvangen door cliënten en cliëntenraad. De cheque geeft keuzevrijheid. De fashioncheque is bij diverse winkels voor kleding en schoeisel gedurende een heel jaar in te zetten. En het werkt niet stigmatiserend. De cheques zijn voor iedereen te koop en bij alle reguliere winkels in te leveren.

8. Cijferoverzicht 2015 en 2016

In de bovenstaande tekst zijn al diverse aantallen genoemd van aanvragen op de verschillende onderdelen in de afgelopen jaren. Hieronder in een overzicht de aanvragen:

Totaal BMW-gemeenten ⁷	2015		2016	
	aantal	bedragen	aantal	bedragen
Representatiekosten	33	3.954	14	1.767
Startpakket voortgezet onderwijs	41	23.852	69	42.575
Participatiefonds	519	124.868	621	145.954
Kinderfeestje	120	9.574	241	20.598
Collectieve ziektekostenverzekering (BMW)	4	513	903	77.821
CER (BMW)	<u>461</u>	<u>48564</u>	<u>347</u>	<u>210.356</u>
Totaal	1178	211.325	2195	499.071

⁷ In 2015 hadden de vier gemeenten nog regelingen die alleen op inwoners van de individuele gemeente van toepassing waren. Het gaat dan onder andere om het Doe Mee Budget van Eemmond en het Minima Stimuleringsfonds van Bedum. Deze regelingen zijn in dit overzicht niet meegenomen.

9. Inzet maatschappelijke organisaties bij bestrijding armoede

Met de invoering van de notitie "Mee(r) doen Met Minima" zijn diverse maatschappelijke organisaties ingezet om mee te helpen aan de bestrijding van armoede in de gemeenten BMW. Over de jaren 2014, 2015 en 2016 zijn subsidies toegekend aan diverse maatschappelijke organisaties. Ook voor het jaar 2017 zijn wederom subsidies aangevraagd door diverse organisaties. In de nieuwe nota Mee Doen! worden deze aanvragen meegenomen.

9.1. Humanitas

De vereniging Humanitas is een landelijke vrijwilligersorganisatie. Hun vrijwilligers helpen mensen om op eigen kracht iets aan hun situatie te veranderen. Humanitas heeft in de jaren 2014 tot en met 2016 jaarlijks een subsidiebedrag ontvangen van € 17.000 voor de thuisadministratie om mensen te helpen hun financiën weer op orde te krijgen en € 2.000 voor de kanskaartenactie. De kanskaartenactie is een initiatief om mensen op weg te helpen gebruik te maken van de verschillende inkomensondersteunende regelingen die er zijn, door middel van het uitdelen en ophalen van Kanskaarten.

Jaarlijks verstrekt Humanitas een werkplan en een jaarverslag. Uit de verslagen over de jaren 2014 en 2015 is af te leiden dat er een stijging waarneembaar is van het aantal hulpvragen. Uit de verslagen valt af te leiden dat in 2015 een groep van 255 deelnemers begeleid is door 40 vrijwilligers. Dit is een toename ten opzichte van 2014. In dat jaar zijn 137 deelnemers begeleid door 35 vrijwilligers. In 2016 zijn er 215 deelnemers begeleid. Hiervan hadden 128 personen financiële hulp nodig. Daarnaast zijn 47 nieuwe aanvragers voor de voedselbank beoordeeld en hebben daar 40 heronderzoeken plaatsgevonden door vrijwilligers van Humanitas.

De gemeente De Marne heeft, naast de subsidie voor de thuisadministratie in de jaren 2014 tot en met 2016 jaarlijks een bedrag betaald via de subsidieverordening aan Humanitas voor het vriendschappelijk huisbezoek. Jaarlijks is een bedrag van ruim € 2.500 betaald. Voor het jaar 2017 is bij de gemeente De Marne een bedrag van bijna € 4.000 aangevraagd voor het vriendschappelijk huisbezoek. Dit is nog niet toegekend en wordt meegenomen in de nota Mee Doen!. Gelet op de samenwerking van de vier gemeenten en de toekomstige gemeentelijke herindeling ligt het voor de hand dat dit onderdeel in gezamenlijkheid wordt beoordeeld.

De kanskaartenactie is in 2015 en 2016 ingezet om het niet-gebruik van regelingen tegen te gaan. In alle vier de gemeenten is de actie gehouden. De kanskaarten werden door inwoners het meest ingezet om hulp te krijgen bij bijstand voor noodzakelijke kosten, collectieve ziektekostenverzekering, huur- en zorgtoeslag, korting of teruggave inkomstenbelasting en kwijtschelding belastingen. Op 1959 adressen zijn kanskaarten in de bus gedaan. Hierop zijn 103 kanskaarten weer ingeleverd met 155 hulpvragen. De meeste vragen waren voor Humanitas Thuisadministratie, 3 vragen waren uiteindelijk voor de gemeente en zijn door de uitvoeringsorganisatie Werkplein Ability afgehandeld.

Door Humanitas is geconcludeerd dat de kanskaartenactie een goede mogelijkheid is om in een dorp of wijk gericht actie te ondernemen om mensen te ondersteunen bij het gebruik maken van regelingen. Daarnaast leidt de kanskaartenactie tot onderlinge samenwerking van lokale organisaties.

Humanitas is een nationale organisatie die al sinds 1945 bestaat. De bekendheid onder het publiek is groot. Door jarenlange ervaring is de organisatie, ondanks dat gewerkt wordt met vrijwilligers, behoorlijk professioneel. Vrijwilligers worden periodiek opgeleid, echter blijkt dit niet altijd goed samen te vallen met de scholing van de professionals. Door de GKB (en ook de VKB) is aangegeven dat vrijwilligers soms onvoldoende op de hoogte zijn van de professionele hulpverlening en vaak te lang wachten op professionele hulp in te zetten. De VKB en GKB zien meer in een budgetmaatjes-project tijdens en aansluitend aan het professionele hulpverleningstraject. Dit zal nader uitgewerkt worden in het nieuwe uitvoeringsplan.

9.2. Stichting Urgente Noden (SUN)

De stichting Urgente Noden (SUN) zoekt directe hulp voor mensen in financiële nood die financieel tussen wal en schip belanden, wanneer er voor hun specifieke situatie geen regeling blijkt te zijn. SUN heeft voor de jaren 2014, 2015 en 2016 subsidie toegekend gekregen van respectievelijk € 11.910, € 9.246 en € 9.215. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd middels een jaarverslag.

In 2014 is een bedrag aan giften ter hoogte van € 4.517 betaald door SUN aan onze inwoners. In 2015 ging het om een bedrag € 5.346. In 2016 is zelfs meer uitgegeven aan inwoners dan aan subsidie is verstrekt door de gemeenten BMW. Er is in dat jaar voor € 12.288 aan giften verstrekt aan onze inwoners. Naast het bieden van directe hulp, is SUN inmiddels ook belast met het beheer van het Hazewinkelfonds. Medewerkers van het WerkpleinAbility geven aan dat er goed samengewerkt wordt met SUN. SUN heeft betaalde medewerkers in dienst die vanuit de gemeente Groningen zijn gedetacheerd bij deze stichting. Deze salariskosten worden (mede) uit de subsidie betaald.

9.3 Stichting Leergeld

Stichting Leergeld heeft als missie het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Leergeld biedt kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Leergeld heeft voor het jaar 2014 een bedrag ontvangen van de gemeenten BMW ter hoogte van € 15.000. In dit jaar is voor ruim € 16.500 aan verstrekkingen gedaan. In 2015 hebben de vier gemeenten wederom een bedrag van € 15.000 verstrekt aan Leergeld. Hiervoor zijn aan 70 personen verstrekkingen gedaan ter hoogte van ruim € 13.000. De Stichting Leergeld was zelf in haar begroting 2015 uitgegaan van een subsidiebedrag van ruim € 40.000. De verwachting bestond dat er ruim 275 kinderen zouden gaan aanvragen in 2015. Deze voorspelling is niet uitgekomen. Voor het jaar 2016 is subsidie aangevraagd ter hoogte van € 48.000 omdat het aantal aanvragen verder zou gaan toe nemen. Een tussenstand op 1 oktober 2016 leverde op dat de totale kosten voor het jaar 2016 uit zouden gaan komen op € 32.500. Dit bedrag is door de gemeenten toegekend. Tot 1 juli 2017 is inmiddels bekend dat het aantal aanvragen van kinderen bij de Stichting Leergeld fors is toegenomen. Op 1 juli 2016 had de Stichting een tussenstand van 160

aanvragen. Op 1 juli 2017 staat de teller op 280 geregistreerde aanvragen. Dit is een toename van 120 aanvragen.

9.4. Jeugdsportfonds

Het Jeugdsportfonds heeft over het jaar 2015 een bedrag toegekend gekregen van € 10.000 van de vier gemeenten. Dit bedrag was bedoeld als startsubsidie alsmede een voorfinanciering voor het jaar 2015. Dit bedrag is eind 2014 overgemaakt. Het Jeugdsportfonds heeft in 2014 ter hoogte van een bedrag van € 4.700 aan verstrekkingen gedaan aan 40 kinderen. Er is een financieel jaarverslag 2015 aangeleverd door het Jeugdsportfonds. In 2015 heeft het Jeugdsportfonds € 20.000 van de gemeenten ontvangen. Uit het jaarverslag blijkt dat er in 2015 verstrekkingen zijn gedaan ter hoogte van € 6.930. Hiervan was ook nog een deel niet uitbetaald op 31 december 2015. Dit betrof een bedrag van € 1.440. Op 31 december 2015 was er nog een bedrag van € 18.641 in kas bij het Jeugdsportfonds. Om deze reden is er niet aangevraagd voor het jaar 2016.

De stichting Leergeld is intermediair voor het Jeugdsportfonds. Dit houdt in dat alle aanvragen van kinderen op het terrein van onderwijs, sport, cultuur, welzijn, schoolreisjes, muziekles, lidmaatschap sportvereniging etc. bij Leergeld kunnen worden ingediend. Leergeld zorgt voor doorgeleiding naar het Jeugdsportfonds.

Tot 2017 kenden veel mensen het Jeugdsportfonds niet of onvoldoende. Daarnaast voerde de Stichting Leergeld de doorverwijzing niet of onvoldoende uit. Inmiddels loopt de doorverwijzing beter en wordt er meer reclame gemaakt voor het Jeugdsportfonds middels posters. Voor het jaar 2017 is opnieuw subsidie aangevraagd door het Jeugdsportfonds ter hoogte van een bedrag van € 15.000. Inmiddels is gebleken dat dit bedrag slechts voldoende is om alle kinderen tot 1 juli te voorzien. Om deze reden is een extra subsidieverzoek ingediend van € 25.500. Hiermee komt het totaalbedrag voor 2017 uit op € 40.500.

9.5. Noord-Groningse Uitdaging

De Noord-Groningse Uitdaging is een netwerk van vrijwilligers uit het bedrijfsleven. Zij stimuleren bedrijven om maatschappelijk betrokken ondernemerschap te tonen in concrete acties en daarmee de leefbaarheid in de lokale samenleving te ondersteunen. Noord-Groningse Uitdaging heeft zich in 2015 bij ons gemeld en is pas in januari 2016 daadwerkelijk gestart. De uitbetaling van de subsidie van € 10.000 is in september 2015 door de gemeenten gedaan. Gelet op de datum van oprichting was er geen subsidie benodigd in het jaar 2016.

De Noord Groningse Uitdaging heeft in 2016 een Spullenbank gerealiseerd. Hier kunnen ondernemers kantoormateriaal (bureaustoelen, tafels e.d.) doneren. Andere ondernemers of stichtingen en maatschappelijke organisaties die kantoormateriaal nodig zijn, kunnen de spullen gratis ophalen. De Spullenbank in Wehe den Hoorn is op 17 november 2016 officieel geopend. Voor het jaar 2017 heeft de Noord Groningse Uitdaging wel weer subsidie bij ons aangevraagd. In de nota Mee Doen! wordt dit meegenomen.

9.6. Voedselbank

De voedselbanken helpen de armste mensen binnen de gemeente door ze tijdelijk te voorzien van voedselpakketten. Om hun klanten van voldoende eten te kunnen voorzien, werken zij samen met bedrijven, instellingen, overheden en particulieren. De Voedselbank heeft eind

2014 een bedrag van € 40.000 ontvangen voor de huur voor de jaren 2015 en 2016 van het nieuwe pand in Winsum. Daarnaast is nog een bedrag van € 1000 ontvangen voor de kortingspas. Ook dit is eind 2014 uitbetaald. Tot slot heeft de gemeente Eemsum in 2016 nog een reguliere subsidie toegekend van € 1000,- op grond van het subsidiejaarprogramma.

In juli 2016 heeft de Voedselbank laten weten dat er onvoldoende middelen zijn om de huurpenningen in 2016 te betalen. Dit heeft te maken met een verhoging van de huur met ingang van 1 juli 2016 van € 500 per maand. Met deze huurverhoging had de Voedselbank in haar begroting geen rekening gehouden. Op grond hiervan is de subsidie verhoogd in 2016 met € 4000. Inmiddels is voor het jaar 2017 een bedrag van € 20.000 aangevraagd. Het college heeft dit inmiddels toegekend en uitbetaald.

9.7. Stichting Eigen kracht

Deze stichting is nieuw en in de zomer van 2016 opgericht. De stichting vloeit voort uit het Pact van Samenredzaamheid. Voor dit pact was in 2015 een bedrag van € 40.000 beschikbaar. De gemeente beheerde dit budget. Op declaratiebasis zijn er diverse kosten betaald voor het groentetuinenproject in Winsum, het repaircafé in Uithuizen en diverse lunchcafé's om inwoners met elkaar in contact te brengen om daarmee hun netwerk te vergroten. Dit ging om een bedrag van in totaal € 6.500.

Voor het jaar 2016 is een begroting ingediend op 10 maart 2016 van in totaal € 29.500. Hierin is een bedrag van € 23.000 opgenomen aan subsidies. Dit is een aanzienlijke verhoging ten opzichte van het vorige jaar. Het grootste deel van de uitgaven zit in de begeleiding van de eigen kracht cafés, de groentetuinen en nieuwe activiteiten.

Voor het jaar 2016 is een bedrag van € 23.000 aangevraagd. De gemeenten hebben een bedrag van € 10.000 aan subsidie toegekend, mede als voorschot voor 2017. Achteraf bleek dit niet passend. De Stichting Eigen Kracht had nog helemaal geen activiteiten op zich genomen in 2016. Alle kosten waren nog gemaakt onder de noemer "Pact van samenredzaamheid" en zijn gedeclareerd op het Werkplein. Daar zijn de kosten rechtstreeks betaald.

In 2016 heeft de Stichting Eigen Kracht het verzoek bij de gemeente neergelegd om gezamenlijk met de Voedselbank Winsum een voedseltuin te mogen starten om groente te gaan verbouwen voor de klanten van de Voedselbank. Het land achter de boerderij aan de Bovenhuizen 6 is in gebruik genomen. De eerste planten staan daar in de grond. Van de provincie hebben de Voedselbank en de Stichting Eigen kracht maximaal € 25.000 subsidie ontvangen om het groentetuinenproject op te kunnen starten. Hiervoor kan de tuin worden ingericht met gereedschap, een toiletvoorziening, een schaftkeet en tunnelkassen. Zodra de inrichting van de tuin wat verder gevorderd is, zal een officiële opening gaan plaatsvinden. Dit zal in het najaar van 2017 gaan plaatsvinden.

9.8. Jeugdcultuurfonds⁸

---

⁸ Per 1 januari 2017 zijn het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds gefuseerd tot de Stichting Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Nederland.

Het jeugdcultuurfonds heeft tot doel dat ook kinderen uit gezinnen waar weinig geld is lessen op kunst en cultuurgebied kunnen volgen. Dit fonds heeft geen officiële aanvraag bij ons ingediend maar heeft per mail een verzoek neergelegd van € 10.000 voor het jaar 2016. Dit betreft € 2.500 per gemeente per jaar.

Over het jaar 2016 is geen budget toegekend voor dit fonds, aangezien culturele activiteiten onder het participatiefonds vallen. In 2016 heeft het college geconcludeerd dat het Jeugdcultuurfonds geen toegevoegde waarde voor het minimabeleid voor de gemeenten BMWÉ.

Zoals hierboven vermeld is, sluiten steeds meer gemeenten in Nederland zich aan bij het Jeugdcultuurfonds. In de nota Mee Doen! nemen we de aansluiting bij het Jeugdcultuurfonds mee.

9.9. Stichting Present Noord Groningen

De Stichting Present Noord Groningen voert klussen uit voor inwoners in slechte gezondheid, zonder geld en sociaal netwerk. De uitvoerders zijn vrijwilligers die groepsgewijs diverse werkzaamheden uitvoeren. De stichting Present zorgt voor bemiddeling tussen vraag en aanbod. Deze stichting heeft nog niet eerder subsidie van ons toegekend gekregen. Voor het jaar 2016 is € 6.000 aangevraagd door en toegekend aan de stichting Present. Sinds 2014 voert Present diverse projecten uit voor bewoners in de BMWÉ gemeenten. In 2014 is gestart met 6 projecten, in 2015 en 2016 ging het om 13 projecten jaarlijks. In 2017 zijn in het eerste half jaar 10 projecten uitgevoerd. Hiermee zijn dit jaar ook 3 gezinnen met kinderen geholpen.

De stichting Present werkt met 1 betaalde kracht. De kosten zitten dan ook voornamelijk in de salariskosten en reiskosten van de coördinator.

In de afgelopen jaren heeft Present vooral subsidie ontvangen van het Oranjefonds. Deze subsidie is inmiddels afgebouwd waardoor Present op zoek is naar andere inkomensbronnen. Dit is gevonden bij het Hazewinkelfonds, de Stichting Maatschappij van Welstand, Het Maagdenhuis en de fundatie van den Santheuvel. Ook van de gemeenten BMWÉ is in 2016 subsidie ontvangen. De Stichting Present werkt nauw samen met het Hazewinkelfonds/ de Stichting Urgente Noden (SUN). In 2017 is opnieuw subsidie aangevraagd, ter hoogte van een bedrag van € 12.000. Dit is inmiddels toegekend.

10. Onderzoek Rekenkamercommissie Winsum: “Armoede in gemeente Winsum”

Op verzoek van de gemeenteraad van de gemeente Winsum heeft de Rekenkamercommissie het Hoogeland in 2016 onderzoek uitgevoerd naar Armoede in de gemeente Winsum.

In het rapport ‘ Armoede in gemeente Winsum’ is een aantal aanbevelingen gedaan dat voor de vier gemeenten bruikbaar is bij de inrichting van de nieuwe nota “Meer doen met Minima”. Hieronder volgen de aanbevelingen met de reactie hierop van de gemeente.

Aanbeveling 1. Overweeg de keuze voor een ruimhartiger beleid gericht op de doelgroep.

Het college heeft al stappen gezet bij de laatste nota "meer doen met minima". In deze nota zijn met name voor kinderen een heel pakket aan maatregelen opgenomen: startpakket voortgezet onderwijs, subsidies aan de stichting Leergeld, Jeugdsportfonds, participatiefonds en vergoeding van een kinderfeestje. In de rapportage van de RKC is aangegeven dat de gemeente meer vraaggericht zou moeten werken in plaats van aanbodgericht. De limitatieve lijst voor vergoedingen uit het participatiefonds was bijvoorbeeld aanbodgericht. Hiermee werd niet in alle gevallen voldaan aan de behoefte van individuen. In de uitvoering is de limitatieve lijst losgelaten. In de nota Mee Doen! nemen we deze aanpassing van het Participatiefonds mee.

Daarnaast is volgens het rapport van de rekenkamercommissie het armoedebeleid nog veel gericht op controle, handhaving en repressie. Bij een aanvraag voor individuele bijzondere bijstand is de toetsing streng, terwijl er veel mogelijk is zolang de consulent het goed onderbouwt. Een ruimhartiger beleid vraagt maatwerk en een goede onderbouwing van een individuele aanvraag. Hier dient door het management op gestuurd te worden. Het management probeert hier invulling aan te geven door gebruik te maken van de omgekeerde toets⁹. Daarnaast willen we mogelijkheden verkennen om slimmer te controleren bij aanvragen voor bijzondere bijstand en minimaregelingen zodat er meer tijd en ruimte komt voor andere zaken. Een beleid gebaseerd op vertrouwen in burgers is ons uitgangspunt.

Een ruimhartiger beleid betekent ook dat we iedereen de kans geven om te participeren. Participatie draagt immers bij aan het vergroten van de kans om aan de armoede te ontsnappen. In 2016 is gestart met het oproepen van alle mensen in spoor 1, 2 en 3 voor een heronderzoek. Naast dossieronderzoek hebben er individuele gesprekken plaatsgevonden met de klanten. Daarbij is ook gekeken naar de mogelijkheden tot aanvragen op grond van het minimabeleid. Deze heronderzoeken hebben zeer veel nieuwe aanvragen om bijzondere bijstand opgeleverd.

Een andere specifieke doelgroep die in het huidige beleid is opgenomen is de groep met hoge ziektekosten als gevolg van chronische ziekte of handicap. Hiervoor is een collectieve ziektekostenverzekering afgesloten bij Menzis voor inwoners met een inkomen tot 120%. Inwoners die tot de doelgroep behoren, ontvangen korting op de premie en hebben een uitgebreider verstrekkingenpakket. Daarnaast kan bij de gemeente een vergoeding worden ontvangen voor het Eigen risico. Eind vorig jaar is deze regeling hiervoor aanzienlijk verruimd. In het eerste jaar bedraagt de vergoeding 50% van het eigen risico, in het tweede jaar 75% en in het derde jaar wordt het eigen risico volledig vergoed.

Aanbeveling 2. Breng de omvang en samenstelling van de doelgroep in beeld.

De gemeente ondersteunt mensen die onder de Participatiewet vallen. Dit betekent ook dat wanneer een uitkering wordt ontvangen, de mensen bij de gemeente in beeld zijn.

---

⁹ De omgekeerde toets houdt in dat de consulent niet de letter van de wet als uitgangspunt neemt voor zijn of haar besluit maar het doel van de wet als uitgangspunt neemt. De consulent denkt mee met de burger over het effect dat hij of zij wil bereiken en kijkt of dit past binnen de doelstelling van de wetten van het sociaal domein. Vervolgens bekijkt de consulent welke wettelijke instrumenten hij heeft om dit doel met en voor de burger te realiseren.

Echter de doelgroep die onder het armoedebelief valt is breder dan het aantal personen dat een uitkering ontvangt. Zoals blijkt uit het rapport wordt de groep niet-bijstandsgerechtigden onvoldoende bereikt. Manieren om de communicatie te verbeteren en ze beter in beeld te krijgen hebben voortdurend onze aandacht. Inmiddels hebben wij via cijfers van het CBS wel zicht op de omvang van de doelgroep. De doelgroep bestaat voor de BMW-gemeenten uit 10.500 personen. In de nota Mee Doen! gaan we nader in op de manier waarop we de gehele doelgroep willen gaan bereiken.

Aanbeveling 3. Verbeter de informatievoorziening/communicatie naar de doelgroep.

De gemeente werkt voortdurend aan de verbetering van de informatievoorziening. Zo wordt er meer rekening gehouden met laaggeletterdheid en geringe digitale vaardigheden door initiatieven als Digisterker en het taalcafé. De aanbeveling om meer samen te werken met intermediaire organisaties zoals de Voedselbank en Humanitas, die dicht bij deze doelgroep staan, om informatie over gemeentelijke regelingen te verstrekken nemen wij ter harte. Organisaties die dicht bij de doelgroep staan zoals de cliëntenraad en Stichting Lezen en Schrijven worden betrokken om de informatievoorziening door te nemen en te herzien om de informatie toegankelijker en begrijpelijker te maken.

Aanbeveling 4. Stel doelen en voer de regie.

Het ontbreken van kwantitatieve doelstellingen of streefcijfers maakt het lastig om het armoedebelief te kunnen monitoren. Er zijn stappen gezet om dit beter te kunnen monitoren. Het blijft echter lastig om te kunnen sturen op resultaten. De bijzondere bijstand is een openeinderegeling. De gemeente kan de aanvragen om bijstand maar zeer gedeeltelijk beïnvloeden. Een goede communicatie is daarbij essentieel.

Verder wordt gesteld in het rapport dat er weinig informatie-uitwisseling is tussen de ketenpartners. De gemeente heeft in het verleden veel aandacht besteed aan de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners. Hiervoor zijn diverse informatieavonden georganiseerd. Maatschappelijke partijen konden zich daar presenteren en met elkaar kennis maken. Dit heeft geleid tot de oprichting van het Pact van Samenredzaamheid. Andere mogelijkheden om de informatie-uitwisseling te verbeteren worden de komende periode, samen met de maatschappelijke organisaties onderzocht.

Tot slot is in de rapportage geconcludeerd dat de gemeente Winsum in het verleden te ruim heeft begroot op het onderdeel van de bijzondere bijstand. Aan de ruime begroting lag geen beleid ten grondslag. In 2017 zal samen met de nieuwe beleidsnota Minimabeleid een reële begroting worden opgesteld. Hiermee zal de discrepantie tussen beleid en begroting worden opgelost.

11. Advies cliëntenraad oktober 2016

De cliëntenraad heeft in oktober 2016 advies uitgebracht waarin een aantal verbeterpunten voor de minimaregelingen zijn opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting met de reactie van de gemeente cursief gedrukt erbij. Het volledige advies is als bijlage bij de stukken gevoegd.

1. Communicatie

De communicatie van de gemeenten over de regelingen kan veel beter. Een inwoner die contact opneemt met het Werkplein Ability moet niet zonder meer voor aanvullende informatie doorverwezen worden naar de website. In voorkomende gevallen hebben mensen hier ondersteuning bij nodig. De mensen die geen uitkering van de gemeente ontvangen maar wel een laag inkomen hebben, worden niet met de nieuwsbrief bereikt. Hierdoor worden regelingen onderbenut. Daarnaast wordt opgemerkt dat niet iedereen kan voorschieten en daarna pas declareren. Een flexibele invulling (maatwerk) is hier zeker nodig. Tot slot wordt gepleit voor een betere bereikbaarheid voor de kleine kernen. Te denken valt aan een huisadres en/of telefoonnummer per dorpskern of een centraal aanspreekpunt voor vragen per gemeente.

De gemeente is zich er van bewust dat het zeer belangrijk is om goed te communiceren over de verschillende regelingen. Bij de integrale dienstverlening komt dit aan de orde en hier gaan we de komende periode nog meer aandacht aan besteden.

2. Participatiefonds

De cliëntenraad merkt op dat € 200 per jaar te weinig is om echt te participeren. Daarbij wordt voorgesteld dat ambtshalve wordt toegekend zodat mensen niet ieder jaar opnieuw hoeven aan te vragen. De drempel van € 50 is te hoog om te mogen declareren. De gemeente zou ook de reiskosten kunnen vergoeden voor het bezoek aan sport en culturele zaken. Als het kaartje voor de bios wordt vergoed dan moet ook de treinkaart worden vergoed, anders slaat de regeling de plank mis. Daarnaast pleit de cliëntenraad ervoor om actiever door te verwijzen naar het Jeugdsportfonds om het sporten te laten vergoeden. Tot slot wordt nog een idee uit Amsterdam aangedragen: vergoed jaarlijks één bezoek aan de dierenarts. Het houden van een huisdier is in veel gevallen een bewezen remedie tegen eenzaamheid.

In de uitvoering wordt inmiddels ruimer omgegaan met de limitatieve lijst van het Participatiefonds. Dit brengt met zich mee dat bijvoorbeeld de vergoeding van de dierenarts in individuele gevallen best onder het participatiefonds geschaard zouden kunnen worden. Tevens kunnen reiskosten vergoed worden en wordt er inmiddels door Stichting Leergeld actiever verwezen naar het Jeugdsportfonds. Ook wordt er meer reclame gemaakt voor het fonds middels posters. Dit effect is merkbaar. Er zijn het afgelopen jaar veel verstrekkingen gedaan door het jeugdsportfonds en de subsidie is inmiddels om die reden ook opgehoogd.

3. Kledingpas

De reacties over de verstrekking waren positief. Geadviseerd is om opnieuw eind 2016 de kledingpas te verstrekken aan volwassenen en kinderen. *Dit advies heeft het college overgenomen en de fashioncheque is aan inwoners met een inkomen tot 120% verstrekt.* Daarnaast was het advies om in 2017 een Maxima Kledingbank in samenwerking met de Voedselbank te realiseren. *Ook dit advies heeft het college inmiddels overgenomen. In het voorjaar van 2017 heeft de kledingbank Maxima haar deuren geopend.*

4. Startpakket voortgezet onderwijs

Ten aanzien van het startpakket voortgezet onderwijs is geadviseerd om hierover meer informatie te verstrekken. Onduidelijk zou zijn hoe vaak aangevraagd kan worden. Daarnaast zou meer verwezen moeten worden naar Leergeld en de website "Kans voor mijn kind". Tot slot wordt geadviseerd om de Stichting Eigen Kracht afgedankte computers en laptops te laten verstrekken aan volwassenen. Een computer/tablet-

regeling inclusief een training is voor iedereen belangrijk, zeker voor het bevorderen van de zelfredzaamheid. Daarnaast zou het ook voor ouderen die actief zijn als vrijwilliger van belang kunnen zijn.

Met betrekking tot de frequentie van aanvragen is het uitvoeringsbeleid dat slechts 1 keer per schoolcarrière van het kind kan worden aangevraagd. Dit heroverwegen we in de wijzigingsnota. Ten aanzien van het advies om tweedehands computers te herverstrekken aan volwassenen: hier wordt aandacht aan besteed bij het subsidieverzoek van de Computerbank.

5. Kinderfeestje

Geadviseerd wordt door de cliëntenraad om het kinderfeestje niet op declaratiebasis uit te keren maar automatisch uit te betalen in de maand van verjaardag. *Dit advies is in de uitvoering inmiddels overgenomen.*

6. Bijzondere bijstand

Voor velen is het onduidelijk wat hieronder valt. Ga zaken als brillen, gehoorapparaten en steunzolen weer vergoeden als de uitgaven extreme vormen aannemen, lever maatwerk. Daarnaast wordt er voor gepleit om de eigen bijdrage WMO kwijt te schelden. *De eigen bijdragen op grond van de WMO worden middels de Collectieve ziektekostenverzekering vergoed. Wat er vergoed kan worden vanuit de bijzondere bijstand wordt heroverwogen in de wijzigingsnota.*

7. Collectieve zorgverzekering en Compensatie Eigen Risico

De cliëntenraad pleit ervoor om het Eigen Risico af te kopen bij Menzis. Met Garant Verzorgd van de collectieve verzekering van Menzis heb je recht op vergoeding van de eigen bijdrage voor maatwerkvoorziening voor huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, woningaanpassingen of begeleiding. Deze vergoeding kan men, tot een maximumbedrag van € 400 per kalenderjaar, bij Menzis declareren. Maak de mensen hierop attent. Een groep mensen die volledig in de knel zit betreft diegenen die in de schuldsanering zitten. Nederland telt 463.000 bijstandsgerechtigden en 5,3 miljoen chronisch zieken, maar over de overlap tussen beide groepen is weinig bekend. Mensen die in de bijstand zitten en chronisch ziek zijn belanden vaak in de schuldsanering. Daar worden mensen uitgezet als nieuwe schulden worden gemaakt. Dat risico willen chronisch zieken in de bijstand niet lopen. Dus wordt noodzakelijke zorg vermeden, terwijl toegang tot de zorg een sociaal grondrecht is (NRC 22-10-216/ prof. dr. Martin Buijsen).

Inmiddels hebben de colleges besloten om het Eigen Risico gefaseerd te gaan vergoeden. Voor de komende jaren wordt bekeken of deze regeling op de huidige manier kan worden voortgezet. Er zal worden gekeken of hier voldoende financiële middelen voor zijn en of de regeling momenteel naar tevredenheid functioneert.

8. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Zonder "creatief boekhouden" is het vaak niet mogelijk om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Volgens de cliëntenraad zou de landelijke regelgeving / normering moeten worden bijgesteld. Daarbij zou de kwijtschelding ambtshalve moeten worden toegekend of door middel van een verkorte aanvraag voor iedereen die minimaal 1 jaar bijstand heeft.

Op de landelijke regelgeving en normering heeft de gemeente geen invloed. Wel zou gekeken kunnen worden naar de uitkeringsgerechtigden die nog geen kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ontvangen. We gaan onderzoeken of het mogelijk is

om iedereen in de bijstand automatisch kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen te verlenen.

9. Schuldhulpverlening

Er moet een brede toegankelijkheid zijn voor schuldhulpverlening zonder wachtlijsten bij GKB (Bedum, De Marne en Winsum) en VKB (Eemsumond).

Dit is in het beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening opgenomen. Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we de schuldenproblematiek onder jongeren kunnen aanpakken door meer in te zetten op preventie.

10. Maatwerk

Lever maatwerk voor mensen die een paar dagen per week vanuit bijvoorbeeld Uithuizen of Zoutkamp in een ziekenhuis in Groningen vrijwilligerswerk gaan doen.

Maatwerk is van groot belang in de uitvoering van de bijzondere bijstand. In de toekomst gaan we hier nog meer nadruk op leggen.

11. Individuele inkomenstoelage

Tussen de aanvragen moet volgens de regeling een periode van 12 maanden zitten. Dit betekent dat als je in het verleden in januari aanvraagde maar door omstandigheden dit op een gegeven moment pas in april doet dan mag je het volgende jaar dit pas in de maand april doen. Een paar maanden "winst" voor de gemeenten. Schrap de voorwaarde van 12 maanden en laat de mensen per kalenderjaar zelf het moment kiezen om het aan te vragen zodat ze het kunnen aanwenden voor (plotselinge) uitgaven.

De BMW gemeenten zijn geen organisaties met een winstoogmerk. En als het gaat om de kwetsbaren in de samenleving, voeren de gemeenten een ruimhartig sociaal beleid. Het hierboven genoemde voorbeeld gaat niet op in de praktijk. Telkens wordt gekeken naar de eerste aanvraagdatum. Na telkens 12 maanden kan opnieuw worden aangevraagd. Dit houdt in bovengenoemd voorbeeld in dat het recht telkens in januari herleeft, ondanks dat een jaar eerder in april is aangevraagd.

12. Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de minimaregelingen op onderdelen aanpassingen behoeven. Het Participatiefonds is in de praktijk al aangepast. Met de limitatieve lijst wordt inmiddels ruimer omgegaan. De diverse regelingen voor kinderen behoeven wel bijstelling. Veel gemeenten gaan ertoe over om een kindpakket in te richten. Hier worden diverse maatschappelijke organisaties, zoals de Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds bij betrokken. Voor de chronisch zieken en gehandicapten zijn de regelingen in het beleid ruimhartig opgenomen. Eind 2016 is de compensatie van het Eigen Risico voor het jaar 2016 ingevoerd. Wat essentieel is aan de juiste werking van de minimaregelingen is dat de communicatie uitgebreid en frequent gebeurt. Hier kunnen de doelgroepen ook zelf bij worden betrokken. Ook de maatschappelijke organisaties spelen hier een belangrijke rol in. Tot slot verdient de subsidieverlening aan de maatschappelijke organisaties aandacht. In de afgelopen jaren zijn we gestart in 2014 met 6 organisaties, in 2017 is deze groep uitgebreid naar 12 organisaties. Met

het verstrekken van subsidie zijn we er als gemeente niet. Deze organisaties vragen ook de nodige aandacht en regie van de gemeente. In de herziening van de minimaregelingen komen we hierop terug.